

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ПУБЛІЧНОГО ПРАВА

САВИЦЬКИЙ ОЛЕКСАНДР ВІКТОРОВИЧ

УДК 342.95

**АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ
У СФЕРІ АРХІТЕКТУРНО-БУДІВЕЛЬНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ**

12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право

**Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата
юридичних наук**

Київ–2017

Дисертацією є рукопис

Робота виконана у Відкритому міжнародному університеті розвитку людини «Україна»

Науковий керівник

кандидат юридичних наук, доцент

Дрозд Олексій Юрійович,

Національна академія внутрішніх справ,
доцент кафедри адміністративної діяльності

Офіційні опоненти:

доктор юридичних наук, професор,
заслужений юрист України

Музичук Олександр Миколайович,

Харківський національний університет внутрішніх справ,
декан факультету № 1

кандидат юридичних наук

Сокурєнко Олена Анатоліївна,

Кіровоградський державний педагогічний
університет імені Володимира Винниченка,
старший викладач кафедри галузевого права

Захист відбудеться «22» березня 2017 р. о 9⁰⁰ годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К 26.503.01 у Науково-дослідному інституті публічного права за адресою: 03035, м. Київ, вул. Георгія Кірпи, 2А

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Науково-дослідного інституту публічного права за адресою: 03035, м. Київ, вул. Георгія Кірпи, 2А

Автореферат розісланий «20» лютого 2017 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

К.М. Куркова

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Архітектурно-будівельна діяльність є важливою галуззю вітчизняного господарства, рівень розвитку та стан функціонування якої є одними із тих факторів, що значним чином обумовлюють якість суспільного життя у країні. Очевидним є і те, що держава має забезпечити усі необхідні умови для належного функціонування та розвитку даної сфери, зокрема через використання відповідних організаційних заходів та правових форм і методів з метою упорядкування та спрямування у потрібне русло суспільних відносин, що виникають і протікають (відбуваються) у галузі архітектурно-будівельної діяльності.

Окрема роль належить адміністративній відповідальності, яка є одним із ключових інструментів підтримки режиму законності. Як свідчить практика, зросла кількість випадків учинення правопорушень у сфері архітектурно-будівельної діяльності, причому як з боку приватних суб'єктів, так і представників публічної влади. Така ситуація пояснюється рядом обставин та факторів, зокрема тим, що існуюча адміністративна відповідальність за скоєння поршень у вказаній сфері не має належного рівня дієвості та ефективності, а отже не виступає надійною гарантією законності і правопорядку в останній, захищеності прав і законних інтересів індивідуальних та колективних суб'єктів як приватного, так і публічного характеру. Відтак, значної актуальності набуває питання вдосконалення адміністративної відповідальності у сфері архітектурно-будівельної діяльності, що, у свою чергу, вимагає більш глибокого та ґрунтовного вивчення ключових правових аспектів даної відповідальності з урахуванням існуючих реалій та викликів сьогодення.

Варто зазначити, що загальним питанням адміністративного примусу та державного контролю у різних сферах присвячено праці багатьох учених-адміністративістів: В.Б. Авер'янова, О.Ф. Андрійко, О.П. Альохіна, В.О. Басс, О.М. Бандурки, Д.М. Бахраха, Ю.П. Битяка, О.І. Безпалової, В.М. Гаращука, В.В. Галунька, Ю.В. Гаруста, О.П. Гетманець, І.П. Голосніченка, С.М. Гусарова, С.Ф. Денисюка, О.Ю. Дрозда, С.К. Ківалова, Л.В. Ковалюк, В.В. Ковальської, Т.О. Коломоєць, В.К. Колпакова, А.Т. Комзюка, О.П. Коренєва, О.В. Кузьменко, К.Б. Левченко, В.Я. Малиновського, А.А. Манжули, О.І. Миколенка, О.М. Музичука, О.І. Остапенка, А.М. Подоляки, О.Ю. Синявської, І.І. Троханенко, О.М. Шевчука, В.К. Шкарупи, К.В. Шкарупи та інших. Не применшуючи значення доробок зазначених вчених, слід відзначити, що особливості застосування адміністративної відповідальності Держархбудінспекцією України ще не дістали належного теоретико-правового опрацювання. Це стосується, насамперед, розуміння сутності таких категорій, як «адміністративний примус», «адміністративно-запобіжні заходи», «заходи адміністративного припинення», «адміністративна відповідальність» та їх розмежування; визначення місця Держархбудінспекції України у системі суб'єктів застосування заходів адміністративного примусу; окреслення особливостей застосування адміністративної відповідальності у сфері здійснення державного архітектурно-будівельного контролю. Саме тому вдосконалення правового та

організаційного забезпечення застосування Держархбудінспекцією України, її територіальними органами та посадовими особами адміністративної відповідальності до суб'єктів містобудування сьогодні є актуальним.

Таким чином, необхідність визначення сутності адміністративної відповідальності в діяльності Держархбудінспекції України, вироблення шляхів удосконалення правового регулювання щодо її застосування обумовлює актуальність і важливість обраної теми наукового пошуку.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження виконане відповідно до пріоритетних напрямів у галузі удосконалення адміністративного процесу, розбудови судової системи загалом та інституту адміністративного судочинства зокрема. Зміст та основні положення роботи відповідають основним завданням здійснення судово-правової реформи в Україні, а також спрямовані на реалізацію Концепції вдосконалення судівництва для утвердження справедливого суду в Україні відповідно до європейських стандартів, Стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015–2020 роки, а також Стратегії реформування державного управління України на 2016–2020 роки. Дисертація виконана згідно з планом науково-дослідної роботи кафедри конституційного, адміністративного права та соціально-гуманітарних дисциплін Інституту права та суспільних відносин Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна» (номер державної реєстрації 0107U008696).

Мета і задачі дослідження. *Мета* роботи полягає в тому, щоб на основі аналізу теоретичних засад, системи правового регулювання та практики діяльності Держархбудінспекції України визначити сутність, правові засади та особливості застосування адміністративної відповідальності до суб'єктів Держархбудінспекцією України, її територіальними органами та посадовими особами, а також визначити шляхи вдосконалення правового регулювання її застосування.

Для досягнення поставленої мети в дисертації необхідно виконати такі *задачі*:

- охарактеризувати архітектурно-будівельну діяльність як об'єкт охорони нормами адміністративно-деліктного права;
- запропонувати визначення поняття відповідальності у сфері архітектурно-будівельної діяльності;
- окреслити стан нормативно-правового регулювання адміністративної відповідальності у сфері архітектурно-будівельної діяльності;
- визначити сутність та особливості провадження у справах про правопорушення у сфері архітектурно-будівельної діяльності;
- здійснити загальну характеристику адміністративно-деліктного законодавства у сфері архітектурно-будівельної діяльності;
- охарактеризувати об'єкт та об'єктивну сторону складу адміністративного правопорушення у сфері архітектурно-будівельної діяльності;
- встановити особливості суб'єкта та суб'єктивної сторони складу адміністративного правопорушення у сфері архітектурно-будівельної діяльності;
- охарактеризувати поняття та види стягнень за правопорушення у сфері архітектурно-будівельної діяльності;
- запропонувати напрямки вдосконалення взаємодії суб'єктів, які мають

право розглядати справи та застосовувати стягнення за правопорушення у сфері архітектурно-будівельної діяльності;

– з'ясувати заходи забезпечення провадження у справах про правопорушення у сфері архітектурно-будівельної діяльності.

Об'єкт дослідження – суспільні відносини, які виникають у сфері адміністративно-примусових заходів Держархбудінспекції України.

Предмет дослідження – адміністративна відповідальність у сфері архітектурно-будівельної діяльності.

Методи дослідження. Методологічною основою дисертаційного дослідження стала сукупність сучасних загальних та спеціальних методів наукового пізнання. Так, за допомогою *логіко-семантичного* методу поглиблено понятійний апарат (розділи 1–3), визначено поняття адміністративної відповідальності у сфері архітектурно-будівельної діяльності, розкрито сутність адміністративної відповідальності у сфері архітектурно-будівельної діяльності, узагальнено ознаки адміністративної відповідальності у сфері архітектурно-будівельної діяльності (підрозділи 1.1, 1.2). *Структурно-логічний* метод дозволив визначити місце Держархбудінспекції України в системі суб'єктів, які мають право притягувати до відповідальності за порушення у сфері архітектурно-будівельної діяльності (підрозділ 1.1). *Порівняльно-правовий* метод використано для дослідження правових засад, підстав та порядку застосування Держархбудінспекцією України, її територіальними органами та посадовими особами заходів адміністративного примусу до суб'єктів містобудування (підрозділи 1.3, 2.1–2.3, 3.1, 3.2). *Методи класифікації, групування* використовувалися для систематизації та класифікації видів стягнень за правопорушення у сфері архітектурно-будівельної діяльності (підрозділ 2.4). За допомогою *документального аналізу* вивчено особливості правового регулювання притягнення до відповідальності у сфері архітектурно-будівельної діяльності (підрозділи 2.1–2.3).

Науково-теоретичне підґрунтя для виконання дисертації становлять наукові праці фахівців із загальної теорії держави і права, теорії управління та адміністративного права, інших галузевих правових наук, у тому числі зарубіжних учених. Положення та висновки дисертації ґрунтуються на нормах Конституції України, законодавчих та підзаконних нормативно-правових актів, які визначають правові засади застосування адміністративної відповідальності у сфері архітектурно-будівельної діяльності.

Інформаційну та емпіричну базу дослідження становлять узагальнення практичної діяльності Держархбудінспекції України та її територіальних органів щодо притягнення до відповідальності за правопорушення у сфері архітектурно-будівельної діяльності, статистичні матеріали, політико-правова публіцистика, довідкові видання.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є однією з перших спроб дослідити проблемні питання притягнення до адміністративної відповідальності у сфері архітектурно-будівельної діяльності Держархбудінспекцією України, її територіальними органами, посадовими особами та сформулювати авторське бачення шляхів їх вирішення. У результаті проведеного

дослідження сформульовано ряд нових наукових положень та висновків, запропонованих особисто здобувачем. Основні з них такі:

вперше:

- обґрунтовано необхідність розроблення та прийняття єдиного систематизованого акта у сфері архітектурно-будівельної діяльності – Кодексу України про архітектурно-будівельну діяльність;

- надано авторське визначення понять: «об'єкт правопорушення у сфері архітектурно-будівельної діяльності», «об'єктивна сторона адміністративного правопорушення у сфері архітектурно-будівельної діяльності», «суб'єктивна сторона адміністративного правопорушення у сфері архітектурно-будівельної діяльності» та «суб'єкт правопорушення у сфері архітектурно-будівельної діяльності»;

- сформовано перелік суспільних відносин та їх складових, що підлягають охороні нормами адміністративно-деліктного права у сфері архітектурно-будівельної діяльності;

- узагальнено процесуальні норми, що визначають порядок притягнення до відповідальності у сфері архітектурно-будівельної діяльності;

удосконалено:

- поняття адміністративної відповідальності у сфері архітектурно-будівельної діяльності;

- характеристику особливостей правопорушень у сфері архітектурно-будівельної діяльності;

- обґрунтування, що адміністративною відповідальністю у сфері архітектурно-будівельної діяльності є міра державного примусу, що в нормативно-процесуальному порядку зобов'язує суб'єкта адміністративного правопорушення зазнати стягнення за вчинене протиправне діяння у сфері архітектурно-будівельної діяльності;

дістали подальшого розвитку:

- положення стосовно введення до чинного законодавства та практичного застосування нових заходів забезпечення провадження у справах про правопорушення у сфері архітектурно-будівельної діяльності;

- аргументація необхідності удосконалення чинного законодавства в частині адміністративної відповідальності юридичних осіб, у тому числі колективних суб'єктів у сфері архітектурно-будівельної діяльності;

- організаційно-правові засади впровадження досвіду зарубіжних країн в Україні щодо організації та здійснення архітектурно-будівельного контролю;

- положення стосовно введення в дію Єдиної інформаційної бази про учасників архітектурно-будівельної діяльності;

- аргументація необхідності введення в дію Положення про здійснення взаємодії органів архітектурно-будівельного контролю та нагляду за дотриманням учасниками будівництва вимог законодавства.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що викладені у дисертації положення можуть бути використані у:

- *науково-дослідній сфері* – для подальшої розробки теоретичних засад

притягнення до адміністративної відповідальності Державною архітектурно-будівельною інспекцією України, її територіальними органами та посадовими особами (акт впровадження Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна»);

– *правотворчості* – для підготовки і уточнення ряду законодавчих та підзаконних актів у сфері діяльності Державної архітектурно-будівельної інспекції України та її територіальних органів (акт впровадження Науково-дослідного інституту публічного права);

– *правозастосуванні* – з метою підвищення ефективності практичної діяльності Державної архітектурно-будівельної інспекції України та її територіальних органів щодо притягнення до відповідальності за правопорушення у сфері архітектурно-будівельної діяльності;

– *навчальному процесі* – під час викладання дисциплін «Адміністративне право», «Адміністративна відповідальність», а також при написанні підручників, навчальних посібників, розробці методичних рекомендацій із зазначених дисциплін (акт впровадження Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна»).

Апробація результатів дисертації. Підсумки розроблення проблеми в цілому, окремих її аспектів, одержані узагальнення і висновки було оприлюднено на науково-практичній конференції та круглому столі: «Характеристика стадії порушення справи про адміністративне правопорушення в сфері архітектурно-будівельної діяльності» (м. Київ, 14 травня 2015 р.), «Проблемні питання процедур здійснення провадження у справах про адміністративні правопорушення у сфері архітектурно-будівельної діяльності» (м. Харків, 15-16 липня 2016 р.).

Публікації. Теоретичні положення і практичні рекомендації, обґрунтовані в дисертації, дістали відображення у восьми наукових публікаціях, чотири з яких – статті, що опубліковані у наукових фахових виданнях України, дві – у зарубіжних наукових юридичних виданнях та дві – тези доповідей на науково-практичній конференції та круглому столі.

Структура дисертації складається зі вступу, трьох розділів, які містять десять підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Повний обсяг дисертації становить 164 сторінки. Список використаних джерел містить 200 найменувань і займає 23 сторінки.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **Вступі** обґрунтовано актуальність теми дослідження, висвітлено зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, визначено об'єкт і предмет дослідження, сформульовано мету й задачі, розкрито наукову новизну та практичне значення одержаних результатів роботи; подано відомості про апробацію результатів та публікації за темою дисертації.

Розділ 1 «Методологічні засади адміністративної відповідальності у сфері архітектурно-будівельної діяльності» складається з чотирьох підрозділів, які присвячено з'ясуванню сутності архітектурно-будівельної діяльності як об'єкта

адміністративно-правової охорони; аналізу поняття та особливостей, а також стану нормативно-правового забезпечення адміністративної відповідальності у сфері архітектурно-будівельної діяльності; вивченню особливостей провадження у справах про правопорушення у сфері архітектурно-будівельної діяльності.

У підрозділі 1.1. «Архітектурно-будівельна діяльність як об'єкт охорони нормами адміністративно-деліктного права» зазначається, що архітектурно-будівельна діяльність є дуже важливою галуззю суспільного виробництва, яка доволі динамічно та активно розвивається, що обумовлює необхідність врегулювання суспільних відносин у даній сфері. Для того, щоб забезпечити архітектурно-будівельну діяльність нормативно-правовим підґрунтям, необхідно чітко визначити сутність даної діяльності. У зв'язку із цим розглянуто офіційний, а також ряд наукових підходів до розуміння змісту поняття «архітектурно-будівельна діяльність». Звернено увагу на характеристику поняття архітектурної, будівельної та містобудівної діяльності, розглянуто спільні та відмінні риси цих сфер суспільних відносин. Зроблено висновок про те, що категорія «містобудування» поглинає архітектурну та будівельну діяльність (співвідносяться як ціле і частина).

Запропоновано під архітектурно-будівельною діяльністю розуміти цілеспрямовану діяльність уповноважених осіб зі здійснення планових, конструкторських та суто будівельних робіт щодо розвитку населених пунктів і територій, забезпечення їх сталого розвитку, задоволення приватноправових та публічно-правових інтересів, а також формування повноцінного середовища життєдіяльності людини.

Сформульовано поняття об'єкта охорони адміністративно-деліктного права. Зроблено відповідні висновки про коло відносин у сфері архітектурно-будівельної діяльності, які забезпечуються охороною адміністративно-деліктного права.

У підрозділі 1.2. «Поняття та особливості адміністративної відповідальності у сфері архітектурно-будівельної діяльності» акцентовано увагу на тому, що юридична відповідальність у сфері архітектурно-будівельної діяльності є однією із основних правових форм реакції держави на протиправну поведінку суб'єктів. Розглянуто природу відповідальності у сфері архітектурно-будівельної діяльності як соціального та правового інституту. Наголошено, що, як правовий інститут, юридична відповідальність у сфері архітектурно-будівельної діяльності виникає на основі права і одночасно з правом, оскільки поява правових норм одразу обумовила виникнення механізму, який би, по-перше, забезпечував їх реалізацію, по-друге, передбачав застосування певних заходів впливу до осіб, які їх порушували. Наголошено, що юридична відповідальність у сфері архітектурно-будівельної діяльності являє собою процес встановлення та застосування санкцій правової норми, які передбачають негативні наслідки для особи, що порушила встановлені норми.

Досліджено сутність та характерні ознаки адміністративної відповідальності у сфері архітектурно-будівельної діяльності як окремого різновиду юридичної відповідальності. Звернено увагу на підстави настання зазначеної відповідальності.

Проаналізовано дослідницькі точки зору щодо сутності та властивостей відповідальності за порушення норм архітектурно-будівельного законодавства.

Виокремлено та охарактеризовано основні особливості адміністративної відповідальності у сфері архітектурно-будівельної діяльності, до яких віднесено: широкий суб'єктний та об'єктний склад правопорушення; наявність як загальних, так і спеціальних джерел права, якими регулюється адміністративна відповідальність у зазначеній сфері; порядок нарахування штрафу і порядок накладення штрафу, якщо має місце вчинення одним суб'єктом містобудування двох або більше правопорушень; пріоритет позасудової форми реалізації адміністративної відповідальності та процесуальні підстави притягнення винних до неї у сфері архітектурно-будівельної діяльності.

Запропоновано адміністративну відповідальність у сфері архітектурно-будівельної діяльності розуміти як міру державного примусу, що в нормативно-процесуальному порядку зобов'язує суб'єкта адміністративного правопорушення зазнати стягнення за вчинене протиправне діяння у сфері архітектурно-будівельної діяльності.

У підрозділі 1.3. «*Стан нормативно-правового регулювання адміністративної відповідальності у сфері архітектурно-будівельної діяльності*» наголошено, що на сучасному етапі розбудови української державності стан нормативно-правового забезпечення багатьох сфер суспільних відносин у нашій країні далекий від ідеального та містить цілу низку недоліків (прогалин, колізій, неточностей, дублювань), не є у цьому виключенням і нормативно-правова регламентація архітектурно-будівельної галузі.

Визначено коло основних законодавчих та підзаконних актів, якими регулюється відповідальність, зокрема адміністративна у сфері архітектурно-будівельної діяльності. За результатами аналізу низки використаних джерел було зроблено висновок про те, що, незважаючи на детальну регламентацію окремих аспектів архітектурно-будівельної діяльності, в даній сфері ще залишається чимало невирішених питань. Так, чи не найголовнішою проблемою, яка, з одного боку, стримує розвиток будівельного ринку України, а з іншого – часто призводить до порушень, є відсутність затвердженої містобудівної документації у населених пунктах. Також звернено увагу на те, що суттєвою проблемою регулювання зазначеної сфери є розпорошеність норм у низці правових актів. Запропоновано розробити та прийняти єдиний, комплексний кодифікований акт – «Кодекс України про архітектурно-будівельну діяльність в Україні», який би акумулював усі норми, що існують у сфері архітектурно-будівельної діяльності, зокрема містив би розділ, присвячений юридичній відповідальності. Означено та охарактеризовано інші проблемні спекти адміністративно-правового регулювання відповідальності у сфері архітектурно-будівельної діяльності.

Розглянуто природу вини юридичної особи, діяльність якої пов'язана з архітектурно-будівельною діяльністю. Як приклад, запропоновано розуміти та усвідомлювати психічне ставлення колективу даної організації до протиправного діяння і його суспільно-шкідливих наслідків.

Наголошено, що нормативно-правове регулювання адміністративної відповідальності у сфері архітектурно-будівельної діяльності, незважаючи на всю

різноманітність джерельної бази, потребує вдосконалення, причому як у змістовному, так і структурному аспекті.

У підрозділі 1.4. «Особливості провадження у справах про правопорушення у сфері архітектурно-будівельної діяльності» проведено аналіз юридичних аспектів процесу розгляду справи про адміністративне правопорушення та накладення стягнення на осіб, винних у вчиненні протиправних дій у сфері архітектурно-будівельної діяльності.

Зазначається, що провадженням у справах про адміністративні правопорушення у сфері архітектурно-будівельної діяльності є процесуальна діяльність органів, уповноважених розглядати справи про правопорушення у цій сфері на підставі визначених законодавцем правил щодо встановлення об'єктивної істини у справі про адміністративний проступок у сфері архітектурно-будівельної діяльності, і прийняття рішення відповідно до чинного законодавства.

Визначено коло нормативно-правових актів, якими встановлено порядок здійснення провадження у справах про адміністративні правопорушення у сфері архітектурно-будівельної діяльності.

Виокремлено та охарактеризовано зміст ключових принципів, на яких ґрунтується досліджуване провадження і до яких відносяться: законність; правова рівність усіх учасників провадження; гласність; публічність; об'єктивність з'ясування усіх обставин справи; самостійність і незалежність суб'єктів юрисдикції у прийнятті рішень; використання державної мови; права на захист та неухильної реалізації презумпції невинуватості.

Відмічається, що провадження у справі про адміністративне правопорушення, як і будь-який процес, складається зі стадій, які забезпечують послідовний характер розгляду справи. Загальноприйнятими є такі стадії провадження: порушення справи про адміністративне правопорушення; розгляд справи і винесення щодо неї постанови; оскарження постанови; виконання постанови. На підставі аналізу діючого законодавства, а також існуючих наукових точок зору розкрито зміст зазначених стадій юрисдикційного провадження.

Зроблено висновок, у якому, зокрема, наголошено на тому, що одним із ключових чинників проблем, які виникають під час провадження у справах про адміністративні правопорушення у сфері архітектурно-будівельної діяльності, є розпорошеність процедурно-процесуальних норм у різних нормативно-правових актах.

Розділ 2 «Адміністративні правопорушення у сфері архітектурно-будівельної діяльності» складається з чотирьох підрозділів, у яких здійснено загальноправову характеристику адміністративних правопорушень у сфері архітектурно-будівельної діяльності, досліджено окремо елементи їх складу, розглянуто сутність та різновиди стягнень за правопорушення у зазначеній сфері.

У підрозділі 2.1. «Загальна характеристика адміністративних правопорушень у сфері архітектурно-будівельної діяльності» розглянуто поняття складу адміністративного проступку – як взагалі, так і у сфері архітектурно-будівельної діяльності. В останньому випадку під складом адміністративного проступку слід розуміти сукупність суб'єктивних та об'єктивних ознак, які характеризують діяння

як адміністративний проступок. Склад адміністративного проступку – це своєрідний шаблон (приклад), на основі якого фактичні ознаки будь-якого вчинку співвідносяться (зіставляються, порівнюються) з юридичними ознаками існуючих адміністративних проступків. Він дозволяє зробити висновок про суспільну небезпеку діяння, конкретизувати його, вирізнити з-поміж решти подібних, обрати належний захід державного примусу. Зауважується, що для кваліфікації, тобто юридичної оцінки вчиненого діяння, важливими є саме зіставлення вчиненого діяння з нормами відповідної статті для встановлення відповідності таких ознак.

Досліджено сутність правопорушень у сфері архітектурно-будівельної діяльності. Зазначається, що порушення державних стандартів і правил у будівництві є діями, спрямованими на невиконання або неналежне виконання комплексу якісних та кількісних показників і вимог, які регламентують розробку і реалізацію містобудівної документації, проектів конкретних об'єктів з урахуванням соціальних, природно-кліматичних, гідрогеологічних, екологічних та інших умов, які спрямовані на забезпечення формування повноцінного життєвого середовища та якнайкращих умов життєдіяльності людини. Звернено увагу на зміст порушень положень проектних рішень і документації, норм підготовчих та будівельних робіт, вимог технічного нагляду.

Окремо розглянуто правопорушення, які пов'язані з невиконанням законних вимог (приписів) посадових осіб органів державного архітектурно-будівельного контролю та недопущенням цих осіб на об'єкти будівництва під час здійснення ними державного архітектурно-будівельного контролю, що є правопорушеннями, які посягають на встановлений порядок управління.

У підрозділ 2.2. «Об'єкт та об'єктивна сторона складу адміністративного правопорушення у сфері архітектурно-будівельної діяльності» досліджено наукові точки зору з приводу розуміння сутності об'єкта та об'єктивної сторони адміністративного правопорушення у сфері архітектурно-будівельної діяльності.

Проаналізовано авторські думки з приводу об'єкта адміністративного правопорушення в архітектурно-будівельній діяльності. З урахуванням цього, а також норм діючого законодавства запропоновано власну класифікацію об'єктів адміністративного правопорушення у сфері архітектурно-будівельної діяльності.

Розглянуто існуючі у наукових джерелах думки щодо сутнісного змісту понять «об'єктивна сторона правопорушення» та «об'єктивна сторона адміністративного правопорушення». Приділено увагу проблематиці розмежування злочинів та адміністративних проступків у сфері архітектурно-будівельної діяльності.

Запропоноване власне визначення поняття об'єктивної сторони адміністративного правопорушення у сфері архітектурно-будівельної діяльності, а також охарактеризовано її ключові ознаки. Наведено коло основних проблем, що виникають під час визначення об'єкта та об'єктивної сторони адміністративних правопорушень у досліджуваній сфері, а також запропоновано шляхи вирішення цих проблем.

Підрозділ 2.3. «Суб'єкт та суб'єктивна сторона складу адміністративного правопорушення у сфері архітектурно-будівельної діяльності» присвячений

проблематиці визначення суб'єкта та суб'єктивної сторони адміністративних правопорушень у сфері архітектурно-будівельної діяльності. Задля цього розглянуто зміст терміну «суб'єкт» у філософському, загальноюридичному та адміністративно-правовому значеннях. При цьому окрема увага приділена питанням деліктоздатності осіб, які притягаються до адміністративної відповідальності.

Здійснено класифікацію суб'єктів вчинення адміністративних правопорушень у сфері архітектурно-будівельної діяльності, а саме вони поділяються на: загальні – це особи, громадяни України, які набули адміністративної правосуб'єктності та деліктоздатності і не є посадовими особами; та спеціальні – це посадові особи, на яких покладено виконання організаційно-розпорядчих або адміністративно-господарських функцій. Охарактеризовано кожен групу суб'єктів.

Наголошено на тому, що законодавством передбачено, що у сфері архітектурно-будівельної діяльності суб'єктом вчинення правопорушення може бути як фізична, так і юридична особа.

Запропоновано власне визначення суб'єктивної сторони адміністративного правопорушення у сфері архітектурно-будівельної діяльності. Наведено перелік основних проблем, що виникають під час визначення суб'єкта адміністративного правопорушення у досліджуваній сфері та з'ясування ознак суб'єктивної сторони останнього. Запропоновано шляхи подолання вказаних проблемних моментів.

У підрозділі 2.4. «Поняття та види стягнень за правопорушення у сфері архітектурно-будівельної діяльності» відмічається, що зміст будь-якого стягнення є тим важелем, за допомогою якого забезпечується баланс нормального функціонування суспільних відносин. По суті, воно є реакцією держави на поведінку, яка відхиляється від загальноприйнятих норм членів суспільства. Наголошено, що стягнення мають декілька аспектів, зокрема: морально-виховний, каральний, профілактичний.

Досліджено наукові підходи до розуміння сутності та змісту адміністративних стягнень за правопорушення у сфері архітектурно-будівельної діяльності. Доведено, що стягнення за правопорушення у сфері архітектурно-будівельної діяльності є, в першу чергу, негативною реакцією держави на протиправну поведінку.

Визначено ключові ознаки адміністративного стягнення за правопорушення у сфері архітектурно-будівельної діяльності. Здійснено класифікацію адміністративних стягнень за правопорушення у сфері архітектурно-будівельної діяльності за такими критеріями, як: ступінь визначеності; варіативність покарання; тривалість впливу; суб'єкт застосування; характер суб'єкта, до якого застосовується стягнення; юридичний зміст; характер впливу. На підставі цього наведено різновиди стягнень за правопорушення у сфері архітектурно-будівельної діяльності.

Запропоновано під адміністративними стягненнями за правопорушення у сфері архітектурно-будівельної діяльності розуміти міру державного впливу, яка застосовується до правопорушника уповноваженими на те органами державної виконавчої влади з метою відновити правомірний стан в архітектурно-будівельній сфері та покарати винного.

Звернено увагу на необхідність розширення кількості адміністративних стягнень за правопорушення у сфері архітектурно-будівельної діяльності та

закріплення їх у спеціальному законодавстві. Коло стягнень пропонується розширити наступними мірами: примусове повернення до попереднього стану; примусове знесення самовільного будівництва; примусове припинення архітектурно-будівельної діяльності. Розкрито зміст запропонованих стягнень.

Розділ 3 «Шляхи вдосконалення притягнення до адміністративної відповідальності у сфері архітектурно-будівельної діяльності» складається з двох підрозділів, які присвячено пошуку напрямків підвищення якості та ефективності механізму притягнення до адміністративної відповідальності суб'єктів, що порушують норми і правила у сфері архітектурно-будівельної діяльності. Зокрема, досліджується проблематика вдосконалення взаємодії суб'єктів, які мають право розглядати справи та застосовувати стягнення за правопорушення у зазначеній сфері, а також розглядаються заходи забезпечення провадження у справах про дані правопорушення.

У підрозділі 3.1. «Вдосконалення взаємодії суб'єктів, які мають право розглядати справи та застосовувати стягнення за правопорушення у сфері архітектурно-будівельної діяльності» зазначається, що специфіка суспільних відносин у сфері архітектурно-будівельної діяльності, окрім іншого, обумовлюється колом суб'єктів, уповноважених здійснювати розгляд справ про порушення норм та стандартів, що виникають у даній галузі.

На підставі аналізу діючого законодавства виокремлено та охарактеризовано повноваження суб'єктів, які мають право розглядати справи та застосовувати стягнення за правопорушення у сфері архітектурно-будівельної діяльності. Так, органи державного архітектурно-будівельного контролю розглядають справи про адміністративні правопорушення, пов'язані з порушенням вимог законодавства, будівельних норм, державних стандартів і правил під час будівництва, порушенням законодавства під час планування і забудови територій та невиконанням законних вимог (приписів) посадових осіб органів державного архітектурно-будівельного контролю. У свою чергу орган державного архітектурно-будівельного нагляду розглядає справи про адміністративні правопорушення, пов'язані з порушенням законодавства з питань надання документів, необхідних для здійснення будівництва, невиконанням законних вимог (приписів) головних інспекторів будівельного нагляду в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві і Севастополі.

Приділено увагу питанням децентралізації державної влади в архітектурно-будівельній сфері: «грумада на місцях вирішує, де будувати і що» (децентралізації повноважень у сфері архітектурно-будівельного контролю та удосконалення містобудівного законодавства). При цьому наголошено, що для забезпечення оптимального підходу до вирішення справ у сфері архітектурно-будівельної діяльності, в тому числі справ про адміністративні правопорушення, необхідною умовою є організація ефективної взаємодії між органами державного архітектурно-будівельного нагляду. Зауважується, що наразі стан такої взаємодії далекий від ідеального і має певні проблеми, що вимагають розв'язання.

Пропонується, з метою покращення взаємодії і оптимізації процесу здійснення контролю, які досліджувалися в системі контролюючих органів як на центральному рівні, рівні регіонів, так і між рівнями, розробити та ввести в дію Єдину

інформаційну базу про учасників архітектурно-будівельної діяльності. Визначено відомості, які має містити дана база.

Акцентовано увагу на необхідності розробки та прийняття Положення про здійснення взаємодії органів архітектурно-будівельного контролю та нагляду за дотриманням учасниками будівництва вимог законодавства із визначенням у даному акті основних напрямків та інших важливих організаційно-правових аспектів взаємодії. Наголошено на доцільності чіткого розмежування компетенції центральних і територіальних органів Держархбудінспекції. Зроблено відповідні висновки про необхідність удосконалення нормативно-правової бази взаємодії суб'єктів, які мають право розглядати справи та застосовувати стягнення за правопорушення у сфері архітектурно-будівельної діяльності.

У підрозділі 3.2. «Заходи забезпечення провадження у справах про правопорушення у сфері архітектурно-будівельної діяльності» відмічається, що в ході здійснення провадження у справі уповноважені органи та посадові особи використовують відповідні заходи впливу з тим, щоб об'єктивно і повно забезпечити здійснення її розгляду. В теорії адміністративного права, зокрема в теорії адміністративної відповідальності, такі заходи впливу отримали назву «заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення».

Проведено аналіз діючого законодавства на предмет закріплення у ньому заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення у сфері архітектурно-будівельної діяльності. Розглянуто місце і роль заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення у сфері архітектурно-будівельної діяльності. Сформульовано перелік та зміст особливостей заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення у сфері архітектурно-будівельної діяльності. Запропоновано класифікацію досліджуваних заходів. Вивчено механізм використання заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення компетентними контролюючими органами.

Аналіз закріплених у Кодексі України про адміністративні правопорушення заходів дає підстави стверджувати, що для забезпечення провадження у справах про правопорушення у сфері архітектурно-будівельної діяльності їх кількість є недостатньою для повного, об'єктивного та всебічного дослідження справи у цій сфері (наприклад, органи державного архітектурно-будівельного контролю не уповноважені здійснювати адміністративне затримання).

Зроблено висновок про те, що чинне законодавство нівелює можливість застосовувати заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення органами, уповноваженими здійснювати розгляд справ у сфері архітектурно-будівельної діяльності, що за принципами провадження є неприйнятним явищем. Запропоновано два шляхи вдосконалення заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення у зазначеній сфері: по-перше, доповнити главу 20 Кодексу України про адміністративні правопорушення додатковими заходами із забезпечення провадження; по-друге, прийняти Кодекс України про архітектурно-будівельну

діяльність, де у главі «Відповідальність у сфері архітектурно-будівельної діяльності» присвятити цим заходам окремий розділ.

ВИСНОВКИ

У **висновках** дисертації наведено теоретичне узагальнення та нове вирішення наукового завдання – визначення сутності та особливостей адміністративної відповідальності у сфері архітектурно-будівельної діяльності. У результаті проведеного дослідження сформульовано ряд висновків, пропозицій та рекомендацій, спрямованих на досягнення поставленої мети. Основні з них такі:

Сформовано перелік суспільних відносин та їх складових, що підлягають охороні нормами адміністративно-деліктного права у сфері архітектурно-будівельної діяльності, та зазначено, що він не є вичерпним, а може доповнюватися чи, навпаки, звужуватися в залежності від: 1) нормативно-правових актів, які будуть прийматися органами державної влади у сфері архітектурно-будівельної діяльності; 2) виникнення (появи) нових правовідносин; 3) нівелювання тих правовідносин у сфері архітектурно-будівельної діяльності, які неспроможні задовольнити суспільні або державні інтереси та потреби. Тому архітектурно-будівельна діяльність є об'єктом охорони нормами адміністративно-деліктного права в частині поширення на неї охоронних норм адміністративно-правового (адміністративно-деліктного) законодавства.

Встановлено, що адміністративною відповідальністю у сфері архітектурно-будівельної діяльності є міра державного примусу, що в нормативно-процесуальному порядку зобов'язує суб'єкта адміністративного правопорушення зазнати стягнення за вчинене протиправне діяння у сфері архітектурно-будівельної діяльності.

Акцентується увага на тому, що нормативно-правове регулювання адміністративної відповідальності у сфері архітектурно-будівельної діяльності, незважаючи на всю різноманітність джерельної бази, потребує вдосконалення, яке поширюється як на змістовну сторону викладу теоретичного матеріалу, так і на структурну оптимізацію та систематизацію нормативно-правових актів і врегулювання найважливіших сфер архітектурно-будівельної діяльності.

Встановлено, що провадженням у справах про адміністративні правопорушення у сфері архітектурно-будівельної діяльності є процесуальна діяльність органів, уповноважених розглядати справи про правопорушення у цій сфері на підставі визначених законодавцем правил щодо встановлення об'єктивної істини у справі про адміністративний проступок у сфері архітектурно-будівельної діяльності, і прийняття рішення відповідно до чинного законодавства. Порядок його здійснення регламентується Кодексом України про адміністративні правопорушення, частково Законом України «Про відповідальність за правопорушення у сфері містобудівної діяльності» та постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку накладення штрафів за правопорушення у сфері містобудівної діяльності», що не є характерним для проваджень в інших сферах суспільних відносин.

Доведено, що чинне адміністративно-деліктне законодавство, зокрема в частині, що регламентує архітектурно-будівельну діяльність, є застарілим та не відповідає вимогам сьогодення, що висувуються до такого роду суспільних відносин. Тому акцентується увага на необхідності узгодження норм чинного законодавства (загального і спеціального), а саме необхідності визначити механізм притягнення до адміністративної відповідальності юридичних осіб, які порушили архітектурно-будівельні норми, шляхом визначення на законодавчому рівні, що суб'єктом адміністративного правопорушення у сфері архітектурно-будівельної діяльності є як фізичні, так і юридичні особи.

На підставі аналізу об'єкта та об'єктивної сторони правопорушень у сфері архітектурно-будівельної діяльності запропоновано наступні шляхи подолання проблем при визначенні об'єкта та об'єктивної сторони в зазначеній сфері: а) вбачається необхідним створення автоматизованої системи контролю за архітектурно-будівельною діяльністю, а саме відповідного Єдиного реєстру (каталогу). Створення такої електронної бази значно спростить роботу працівників контролюючих та, зокрема, правоохоронних органів, які здійснюють контроль та нагляд за дотримання законності в архітектурно-будівельній галузі; б) необхідно на законодавчому рівні розширити повноваження правоохоронних органів, які здійснюють контроль за архітектурно-будівельною діяльністю, особливо тих повноважень, які пов'язані із застосуванням примусових заходів впливу; в) для того, щоб уникнути проявів корупції серед посадових осіб, які здійснюють контроль за дотриманням архітектурно-будівельних норм, варто покращити матеріальне становище таких осіб за рахунок збільшення заробітної плати, адже має місце загальновідомий факт, що окремі суб'єкти архітектурно-будівельної діяльності оперують чималими фінансами, за рахунок чого спостерігаємо прояви корупції; г) для покращення діяльності кадрового апарату контролюючого та правоохоронного органів необхідно провести переатестацію наразі діючих працівників, які здійснюють як контроль, так і нагляд за дотриманням законності у даній сфері; ґ) необхідно посилити відповідальність посадових осіб правоохоронних та контролюючих органів, які здійснюють контроль і нагляд за дотриманням законності у сфері архітектурно-будівельної діяльності, за неналежний розгляд справ про порушення будівельних норм або навіть приховування таких порушень.

Для вирішення проблемних аспектів визначення суб'єкта та суб'єктивної сторони правопорушень у сфері архітектурно-будівельної діяльності запропоновано: а) окреслити на законодавчому рівні поняття «осудність особи, яка вчиняє правопорушення у сфері архітектурно-будівельної діяльності», а саме – це здатність особи усвідомлювати свої дії, їх суспільно шкідливе значення та керувати ними, що полягає у свідомому порушенні вимог архітектурно-будівельного та адміністративного законодавства та розумінні можливості настання суспільно шкідливих наслідків у разі такого порушення; б) розкрити механізм притягнення до адміністративної відповідальності юридичних осіб, які порушили архітектурно-будівельні норми, шляхом встановлення на законодавчому рівні, що суб'єктом адміністративного правопорушення у сфері архітектурно-будівельної діяльності є як фізичні, так і юридичні особи; в) удосконалити систему адміністративних стягнень.

Запропоновано розширити кількість адміністративних стягнень за правопорушення у сфері архітектурно-будівельної діяльності та закріпити їх у спеціальному законі, а саме у Законі України «Про відповідальність за правопорушення у сфері містобудівної діяльності», який варто прийняти у новій редакції з уточненою назвою «Про відповідальність за правопорушення у сфері архітектурно-будівельної діяльності», або передбачити їх у новому Кодексі України про архітектурно-будівельну діяльність. Такими стягненнями мають бути: примусове повернення до попереднього стану (передбачити його як основне, так і додаткове стягнення); примусове знесення самовільного будівництва (передбачити його тільки як основне стягнення та таке, що застосовується тільки судами); примусове припинення архітектурно-будівельної діяльності (передбачити його тільки як основне стягнення та таке, що застосовується тільки судами).

Для налагодження взаємодії та оптимізації процесу здійснення контролю в системі контролюючих органів як на центральному рівні, рівні регіонів, так і між рівнями запропоновано ввести в дію Єдину інформаційну базу про учасників архітектурно-будівельної діяльності. Формою ведення такої інформаційної бази має стати відповідна Інструкція. Мета її створення передбачає започаткування єдиного інформаційного середовища. Таке нововведення надасть можливість оперативно отримувати інформацію стосовно суб'єктів архітектурно-будівельної діяльності і їх документації та реагувати на порушення. Зокрема, для розвитку цього напрямку необхідно затвердити Положення про здійснення взаємодії органів архітектурно-будівельного контролю та нагляду за дотриманням учасниками будівництва вимог законодавства.

До заходів забезпечення провадження у справах про правопорушення у сфері архітектурно-будівельної діяльності запропоновано включити такі: а) внесення актів реагування; б) заборона, зупинення або недопущення архітектурно-будівельних робіт, які порушують встановлені правила та норми у сфері архітектурно-будівельної діяльності; в) заборона здійснення робіт, що не відповідають проектній документації; г) примусове виселення мешканців із будинків та споруд, які побудовані без проектної документації або знаходяться у аварійному стані.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

1. Савицький О. В. Поняття та особливості адміністративної відповідальності у сфері архітектурно-будівельної діяльності. Прикарпатський юридичний вісник. 2015. № 3. Т. 2. С. 189–193.
2. Савицький О. В. Заходи забезпечення провадження у справах про правопорушення у сфері архітектурно-будівельної діяльності. Науковий вісник публічного та приватного права. 2016. № 1. С. 97–101.
3. Savitsky O. V. Architectural and construction activity as object of norms of administrative tort law Ukraine. Visegrad journal on human rights. 2015. № 6. P. 81–85.
4. Савицкий А. В. Характеристика отдельных этапов производства по делам о правонарушениях в сфере архитектурно-строительного деятельности в Украине. Право и Закон : междунар. науч.-практ. журнал. 2016. № 2. С. 60–68.

5. Савицький О. В. Нормативно-правове регулювання адміністративної відповідальності у сфері архітектурно-будівельної діяльності. Науковий вісник публічного та приватного права. 2016. № 4. С. 178–182.

6. Савицький О. В. проблеми нормативно-правового регулювання адміністративної відповідальності у сфері архітектурно-будівельної діяльності. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки». 2015. Вип. 3-2. Т. 3. С. 132–136.

7. Савицький О. В. Характеристика стадії порушення справи про адміністративне правопорушення в сфері архітектурно-будівельної діяльності. Публічне адміністрування в сфері внутрішніх справ: матеріали круглого столу (Київ, 14 трав. 2015 р.). К.: НАВС. 2015. С. 326–328.

8. Савицький О. В. Проблемні питання процедур здійснення провадження у справах про адміністративні правопорушення у сфері архітектурно-будівельної діяльності. Особливості розвитку публічного та приватного права в Україні: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 15-16 лип. 2016 р.). Х.: ГО «Асоціація аспірантів-юристів». 2016. С. 38–40.

АНОТАЦІЯ

Савицький О.В. Адміністративна відповідальність у сфері архітектурно-будівельної діяльності. – *На правах рукопису.*

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. – Науково-дослідний інститут публічного права, Київ, 2017.

Дисертаційне дослідження присвячено з'ясуванню сутності архітектурно-будівельної діяльності як об'єкта адміністративно-правової охорони; аналізу поняття та особливостей, а також стану нормативно-правового забезпечення адміністративної відповідальності у сфері архітектурно-будівельної діяльності; вивченню особливостей провадження у справах про правопорушення у сфері архітектурно-будівельної діяльності.

Здійснено загальноправову характеристику адміністративних правопорушень у сфері архітектурно-будівельної діяльності, досліджено окремо елементи їх складу, розглянуто сутність та різновиди стягнень за правопорушення у зазначеній сфері.

Досліджується проблематика вдосконалення взаємодії суб'єктів, які мають право розглядати справи та застосовувати стягнення за правопорушення у зазначеній сфері, а також розглядаються заходи забезпечення провадження у справах про дані правопорушення.

Ключові слова: відповідальність, адміністративна відповідальність, державна служба, архітектурно-будівельна діяльність, суб'єкт, суб'єктивна сторона, об'єкт, об'єктивна сторона, правопорушення, провадження.

АННОТАЦИЯ

Савицкий А.В. Административная ответственность в сфере архитектурно-строительной деятельности. – На правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.07 – административное право и процесс; финансовое право; информационное право. – Научно-исследовательский институт публичного права, Киев, 2017.

В диссертации приведены теоретическое обобщение и новое решение научной задачи – определение сущности и особенностей административной ответственности в сфере архитектурно-строительной деятельности. В результате проведенного исследования сформулирован ряд выводов, предложений и рекомендаций, направленных на достижение поставленной цели.

Диссертационное исследование посвящено выяснению сущности архитектурно-строительной деятельности как объекта административно-правовой охраны; анализу понятия и особенностей. Установлено, что административной ответственностью в сфере архитектурно-строительной деятельности есть мера государственного принуждения, которая в нормативно-процессуальном порядке обязывает субъекта административного правонарушения испытать взыскания за совершенное противоправное деяние в сфере архитектурно-строительной деятельности. Акцентируется внимание на том, что нормативно-правовое регулирование административной ответственности в сфере архитектурно-строительной деятельности, несмотря на все разнообразие нормативной базы, нуждается в совершенствовании, которое распространяется как на содержательную сторону изложения теоретического материала, так и на структурную оптимизацию и систематизацию нормативно-правовых актов и урегулирование важнейших сфер архитектурно-строительной деятельности.

Осуществлена правовая характеристика административных правонарушений в сфере архитектурно-строительной деятельности, исследованы отдельно элементы их состава, рассмотрены сущность и разновидности взысканий за правонарушения в указанной сфере.

Исследуется проблематика совершенствования взаимодействия субъектов, которые вправе рассматривать дела и применять взыскания за правонарушения в указанной сфере, а также рассматриваются меры обеспечения производства по делам о данных правонарушениях. К мерам обеспечения производства по делам о правонарушениях в сфере архитектурно-строительной деятельности предложено включить следующие: а) внесение актов реагирования; б) запрет остановки или недопущения выполнения определенных видов архитектурно-строительных работ, а также запрещение эксплуатации средств строительства объекта; в) ограничение осуществления отдельных строительных операций по устранению отклонений от проектов и согласования с уполномоченными государственными органами; г) выселение в административном порядке лиц, самовольно занявших жилые помещения и проживающих в домах, грозящих обвалом; д) приостановление работы

строительных предприятий и других промышленных объектов в связи с нарушением правил техники безопасности или правил пожарной безопасности.

Ключевые слова: ответственность, административная ответственность, государственная служба, архитектурно-строительная деятельность, субъект, субъективная сторона, объект, объективная сторона, правонарушения, производство.

SUMMARY

Savitsky O.V. Administrative responsibility in the field of architectural and construction activity – *The manuscript.*

The thesis for the degree of candidate of legal sciences, specialty 12.00.07 – administrative law and process; finance law; information law. – Scientific Institute of Public Law, Kyiv, 2017.

Thesis is devoted to clarifying the essence of architectural and construction activity as the object of administrative and legal protection; analysis concepts and features, as well as state regulatory support administrative responsibility in the field of architecture and construction activities; study features of the cases of violations in the field of architecture and construction activity.

Done the common characteristic of administrative violations in the field of architecture and construction activity, researched separate elements of their composition, the essence and types of penalties for violations in this area.

We investigate the issues of improving the interaction of eligible examine the case and apply penalties for violations in this area, and also considered measures to ensure the proceedings on your offense.

Keywords: responsibility, administrative responsibility, public service, architectural and construction activity, subject, subjective side, the object, the objective side, the offense proceedings.